

Sag C-376/98

Forbundsrepublikken Tyskland mod Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union

»Direktiv 98/43/EF — reklame for tobaksvarer og sponsorering til fordel for disse — hjemmel — EF-traktatens artikel 100 A
(efter ændring nu artikel 95 EF)«

Forslag til afgørelse fra generaladvokat N. Fennelly fremsat den
15. juni 2000 I-8423
Domstolens dom af 5. oktober 2000 I-8498

Sammendrag af dom

1. *Folkesundheden — tilnærmelse af lovgivningerne — hjemmel*
(EF-traktaten, art. 100 A og 129 (efter ændring nu art. 95 EF og 152 EF))
2. *Tilnærmelse af lovgivningerne — foranstaltninger til forbedring af det indre markeds funktion — beskyttelse af folkesundheden — hjemmel*
(EF-traktaten, art. 57, stk. 2, og art. 100 A (efter ændring nu art. 47, stk. 2, EF og 95 EF) samt art. 66 (nu art. 55 EF))

3. *Tilnærmelse af lovgivningerne — direktiv, der forbyder reklame for tobaksvarer og sponsoring til fordel for disse — hjemmel — traktatens artikel 100 A (efter ændring nu artikel 95 EF) — grænser — foranstaltninger, der ikke er berettiget i behovet for at fjerne hindringer for grundlæggende friheder — annullation af direktivet (EF-traktaten, art. 57, stk. 2, og art. 100 A (efter ændring nu art. 47, stk. 2, EF og 95 EF) samt art. 66 (nu art. 55 EF), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/43)*

1. Selv om traktatens artikel 129, stk. 4, første led (efter ændring nu artikel 152, stk. 4, første led, EF), udelukker enhver harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der tilsigter at beskytte og forbedre menneskers sundhed, indebærer denne bestemmelse imidlertid ikke, at harmoniseringsforanstaltninger, der vedtages på grundlag af andre af traktatens bestemmelser, ikke kan have indvirkning på beskyttelsen af menneskers sundhed. Artikel 129, stk. 1, tredje afsnit, bestemmer i øvrigt, at de krav, der findes på sundhedsområdet, indgår som led i Fællesskabets politikker på andre områder. Anvendelsen af andre af traktatens artikler som hjemmel må dog ikke bruges til at omgå den udtrykkelige udelukkelse af enhver harmonisering i traktatens artikel 129, stk. 4, første led.

(jf. præmis 77, 78 og 79)

2. De i traktatens artikel 100 A, stk. 1 (efter ændring nu artikel 95, stk. 1, EF), omhandlede foranstaltninger har til formål at forbedre vilkårene for det

indre markeds oprettelse og funktion. Fortolkes denne bestemmelse således, at den giver fællesskabslovgiver en generel kompetence til at regulere det indre marked, er det ikke blot i strid med selve ordlyden af traktatens artikel 3, litra c), og artikel 7 A (efter ændring nu artikel 3, stk. 1, litra c), EF, og artikel 14 EF), men ligeledes uforeneligt med det i traktatens artikel 3 B (nu artikel 5 EF) stadfæstede princip, hvorefter Fællesskabets kompetence er tildelte beføjelser.

En retsakt, der vedtages med hjemmel i traktatens artikel 100 A, skal i øvrigt reelt have til formål at forbedre vilkårene for det indre markeds oprettelse og funktion. Selv om det er korrekt, at anvendelsen af artikel 100 A som hjemmel er mulig med henblik på at undgå, at der opstår fremtidige hindringer for samhandelen, der skyldes en uensartet udvikling af de nationale lovgivninger, skal det dog være sandsynligt, at sådanne hindringer vil opstå, og den pågældende foranstaltning skal have til formål at forebygge dem.

Disse betragtninger finder ligeledes anvendelse på fortolkningen af traktatens artikel 57, stk. 2 (efter ændring nu artikel 47, stk. 2, EF), sammenholdt med traktatens artikel 66 (nu artikel 55 EF), idet disse bestemmelser ligeledes har til formål at tildele fællesskabslovgiver en specifik kompetence til at vedtage foranstaltninger til forbedring af det indre markeds funktion.

3. Direktiv 98/43 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om reklame for tobaksvarer og sponsoring til fordel for disse, der er vedtaget med hjemmel i traktatens artikel 57, stk. 2 (efter ændring nu artikel 47, stk. 2, EF), traktatens artikel 66 (nu artikel 55 EF) og traktatens artikel 100 A (efter ændring nu artikel 95 EF) annulleres, idet de nævnte artikler ikke udgør den rette hjemmel for direktivet.

Når betingelserne for anvendelse af artikel 100 A, artikel 57, stk. 2, og artikel 66 som hjemmel er opfyldt, kan fællesskabslovgiver desuden ikke forhindres i at anvende denne hjemmel, selv om beskyttelsen af folkesundheden er afgørende for hans valg. Traktatens artikel 129, stk. 1, tredje afsnit (efter ændring nu artikel 152, stk. 1, tredje afsnit, EF), foreskriver derimod, at de krav, der findes på sundhedsområdet, indgår som led i Fællesskabets politikker på andre områder, og traktatens artikel 100 A, stk. 3, kræver udtrykkeligt et højt beskyttelsesniveau for menneskers sundhed ved gennemførte harmoniseringsforanstaltninger.

Selv om artikel 100 A på den ene side skulle have tilladt vedtagelse af et direktiv, der forbyder reklame for tobaksvarer i tidsskrifter, ugeblade og aviser med henblik på at sikre den frie bevægelighed for den skrevne presse for en stor del af de former for reklame, der anvendes for tobaksvarer, kan det forbud, der følger af direktivets artikel 3, stk. 1, imidlertid ikke begrundes med behovet for at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for reklame-medier eller den frie udveksling af tjenesteydelser inden for reklameområdet. Det er navnlig tilfældet med forbuddet mod reklamer på plakater, parasoller, askebægre og andre genstande, der anvendes på hoteller, restauranter og caféer, samt forbuddet mod reklamespots i biografen, hvilke forbud på ingen måde bidrager til at fremme handelen med de pågældende varer. Direktivet sikrer i øvrigt ikke den frie bevægelighed for varer, der er i overensstemmelse med dets bestemmelser. Selv om sådanne konkurrencefor-

(jf. præmis 83 og 84 samt 86, 87 og 88)

drejninger på den anden side kunne begrunde, at artikel 100 A anvendes til at forbyde visse former for sponsoring, tillader de dog ikke at anvende denne hjemmel for et forbud mod reklame som det i direktivet fastsatte.

Fællesskabslovgiver kunne derfor hverken henvise til behovet for at fjerne hindringer for den frie bevægelighed

for reklamemedier og den frie udveksling af tjenesteydelser eller til behovet for at afskaffe konkurrencefordrejninger, enten på reklame- eller på tobaksområdet, som begrundelse for at vedtage direktivet med hjemmel i ovennævnte artikler.

(jf. præmis 98 og 99, 101, 105, 111, 114, 116)